

Маріупольський
державний
університет

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ ЗАГРОВАДЖЕННЯ У
ПРАКТИКУ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Київ - 2024

Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. 207 с.

Редакційна колегія:

- Голова** – Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;
- Заступник голови** – Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;
- Члени оргкомітету:**
- Юлія ДЕМИДОВА, завідувач кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;
  - Катерина КРУТІЙ, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
  - Ольга ФУНТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
  - Світлана МАКАРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
  - Оксана ПОПОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
  - Вікторія ЯЙЛЕНКО, старший викладач кафедри дошкільної освіти;
  - Ірина ДЕСНОВА, в. о. завідувача кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент;
  - Оксана ГОЛЮК, завідувач кафедри педагогіки та освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 10 від 28 березня 2024 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра дошкільної освіти МДУ, 2024

РОЗДІЛ 7. НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ УЧАСНИКАМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Андрюшина К.С.,

здобувачка 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Дошкільна освіта»,
Маріупольський державний університет, м.Київ
Науковий керівник
Демидова Ю.О.,
к. пед. наук, доцентка,
завідувачка кафедри дошкільної освіти,

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Діти цвіт-нації, наше майбутнє, і з цим не можна бути не згодним. Вони є продовженням нас самих, нашого роду, нашої держави. Згідно із Конвенцією про права дитини, дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше [1]. Заходи, які спрямовані на виховання дітей, всебічний розвиток, охорону їх здоров'я - є основою забезпечення її дитинства, та повноцінного життя. Згідно даних громадської організації інституту молоді України-18 % відсотків населення-є діти, що в порівнянні з 2021 роком- на 1,5 % менше. З початку повномасштабного російського вторгнення, кількість населення значно зменшилась. За цей час війни Україна зазнала величезних втрат людських життів. В тому числі мається втрата дітей. Інший фактор еміграція величезної кількості населення. 22 % українців, які перебувають за кордоном є діти до 18 років. Хоча тенденція повернення наших громадян додому існує, переважна більшість залишається закордоном. В теперішніх реаліях, умовах війни діти є найвразливішою групою, оскільки мають чутливу психіку до змін. Негативні наслідки збройних конфліктів є руйнівними для психологічного стану і розвитку дитини, мають довготривалий процес впливу і потім, навіть у дорослому віці. Складні життєві обставини такі як, втрата членів родини, втрата дому, втрата звичайного способу життя, розлука із близькими людьми, друзями є відчутним стресом, напругою, майже постійною знервованістю. Оскільки дитячий організм постійно росте, безпечне середовище є пріоритетом психологічного та фізичного здоров'я.

Наразі зрозуміло, що лише позитивні умови будуть мати добрий вплив на емоційний розвиток дитини. Емоції дорівнює реакція. В залежності від впливу

зовнішніх факторів існують позитивні, негативні, змішані емоції. Щоб людина, мала впевненість у собі, відчувала своє значення, у дитячому віці вона має отримати низку емоційних потреб. Любов дорослого-є як раз однією із головних емоційних потреб дитини. Відчуття, як до неї відносяться у сім'ї є одним із факторів відчуття безпеки, чи приділяють їй достатньої уваги та ніжності? Чи відчуває дитина таку потрібну їй похвалу, за будь-які гарні навички, вміння, тощо? При спокійних обставинах дитина відчуває себе розслабленою. Не відчуває напруги, має довіру оточенню. Вміння правильно оцінити, розуміти, виразити емоції - називають "емоційним інтелектом".

Емоційний інтелект - важлива складова розвитку. Для дітей старшого дошкільного віку - це вміння контролювати свої емоції, здатність взаємодії з іншими дітьми, знаходження спільної мови з однолітками, соціалізації. Емоційний розум реагує на те, що відбувається навколо, набагато швидше, ніж раціональний [3]. Без життєвого досвіду та достатнього словарного запасу, часом дитині складно пояснити, що відчуває зараз, тому батькам треба приділяти увагу емоційному вихованню, та навчитися правильно сприймати почуття дитини. Оскільки біологічний чинник, такий як тип нервової системи, темперамент є вродженими, і змінити це неможливо, здоровий з точки зору виховання, соціальний клімат, можливо і потрібно організувати дорослим, перш за все батькам, які безпосередньо в цьому зацікавлені [2].

Одним із завдань дошкільного виховання-є розвиток довільної уваги, яка потрібна для навчання дитини у школі. Вона допомагає дитині зосереджуватись, що є невід'ємною частиною навчання. Розвиток уваги залежить від якості спілкування дорослого з дитиною. Сконцентрованість та вміння засвоювати навчальний матеріал, вони так необхідні для успіхів у навчанні. Головним збуджувачем довільної уваги є усвідомлювані потреби, інтереси. Існує різновид вправ, та різні методики на тренування уваги дітей, до них можна віднести такі, як читання книжки (наприклад казки) з подальшим переказом дитиною, збирання пазлів та мозаїки, бісероплетіння, розмальовки, ігри в знаходження зайвого, знаходження однакових предметів і т.д. До речі заняття спортом, також допомагає підвищити концентрацію уваги.

Ще до вступу дитини у школу, в неї з'являється уявлення оточуючого світу. Уявлення про себе, пізнання та сприйняття навколишнього середовища, у всьому цьому дитині допомагає мислення [2]. Мислення починає формуватися, ще в ранньому дитинстві, але непотрібно залишати це на самовплив. Візуальний контакт, звуковий, тактильний, смаковий, нюховий-все це є елементами пізнавання та набуття свого власного досвіду. Все інше залежить від вмілого і цілеспрямованого впливу дорослого на дитину. Завдання батьків, вихователів і інших дорослих, які оточують дитину навчити правильно користуватися словом відповідно до ситуації. На етапі старшого дошкільного віку триває розвиток словесно-логічної форми мислення. Цей період починається в 5 років і триває до 7 років. Має вигляд узагальнення, міркування, порівняння. Процес порівняння-це важливий крок на шляху до мислення, пізнання об'єктів, предметів, явищ. Діти в цьому віці особливо допитливі,

отриману інформацію застосовують саме у процесі порівняння. Спостерегаючи за процесами життя, природою, виникає чіткість, зв'язне мовлення і краса мови [4].

Із вищесказаного, можна сказати, що важливу роль у підготовці людини до життя є дитинство. Це безтурботний, але найважливіший період життя. Діти хочуть мати сім'ю, де панують мир, злагода, та любов. Діти беруть приклад зі своїх батьків. І хоча першою соціалізацією є сім'я, дошкільний навчальний заклад - це перша зустріч із реальним світом, а вихователь-це перший вчитель після мами, який зустрічається дитині на життєвому шляху. Право на життя, освіту, свободу думки, надійний захист-це все, що маємо робити для гідних умов життя дітей, щоб байдужість, та безвідповідальність дорослих не була руйнівною цеглинкою фундаменту особистості.

«А буде мир, щасливі будуть діти

І їх батьки, щасливий буде світ!

І будуть всі сміятись і радіти

Сьогодні і у сто прийдешніх літ.»

(Українська поетеса та освітянка Н.Красоткіна)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція ООН про права дитини. Документ № 995_021 від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#doc_info (дата звернення: 19.03.2024).
2. Розвиток емоційного інтелекту у дітей: теорія і практика. URL:- <https://busk.irc.org.ua/news/16-03-44-21-05-2020> (дата звернення: 19.03.2024).
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер.з англ. С. Л. Гумецької.// Віват Харків, 2018. С. 221-248
4. Методичні рекомендації для вихователів та батьків щодо розвитку емоційної сфери старших дошкільників. URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-dlya-vihovateliv-ta-batkiv-schodorozvitku-emocijno-sferi-180313.html> (дата звернення: 19.03.2024).

Безсонова О.К.,

к. пед. наук,

завідувачка ЗДО №67 «Сонячний»м. Краматорськ

ТИПИ ВЗАЄМОДІЇ БАТЬКІВ З ДІТЬМИ ПЕРЕДДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Дитячо-батьківську взаємодію визначаємо як особливого роду безперервний і тривалий міжособистісний взаємспрямований вплив, що зумовлюють розвиток і соціалізацію дитини [1]. Виділяємо такі типи дитячо-батьківської взаємодії, як: емоційна опіка, емоційне захоплення, емоційне прийняття, емоційне потурання, емоційний диктат та змішаний тип взаємодії. Схарактеризуємо більш детально кожен з визначених типів.

Емоційна опіка. Батьки виявляють підвищену стурбованість стосовно здоров'я дитини, її соціального статусу, успіхів у розвитку, що проявляється в бажанні зробити все за дитину, задоволенні всіх її потреб, захисті від труднощів